Το κείμενο γράφτηκε από τον Δ. Ζαχαριάδη 25/11

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

Ομιλία κ. Λημίτη στη Βουλή

στην πρόταση νόμου του

Κ.Κ.Ε. Εσωτερικού για την

Α.Τ.Α (νομοθετική καλοχύρωση της)

ΑΡΧΕΙΟ

27/11/86

Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Κ. Σημίτη
επί της πρότασης νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού

I. Με την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε Εσωτερικού :

(ι) κατοχυρώνεται νομοθετικά η χορήγηση της ΑΤΑ τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

(ιι) μεταβάλλεται η περιοδική χορήγηση της Α.Τ.Α. από 4μηνιαία που είναι σήμερα σε 3μηνιαία.

(ιιι) μεταβάλλεται το κατώτατο ποσό επί του οποίου υπολογίζεται η πλήρης χορήγηση της Α.Τ.Α. από 50.000 δρχ. που είναι σήμερα σε 90.000 δρχ. Το κατώτατο, μάλιστα αυτό ποσό, θα μεταβάλλεται με την σειρά του κάθε 1η Ιανουαρίου, κατά το ποσοστό αύξησης του Δ.Τ.Κ. στο αμέσως προηγούμενο έτος.

(ιν) Για τα μηνιαία εισοδήματα που υπερβαίνουν το κατώτατο αυτό ποσό των 90.000 δρχ. προτείνεται η εξής διαδικασία:

- μέχρι 90.000 καταβάλλεται ολόκληρη η Α.Τ.Α.
- από τις 90.000 δρχ. και πάνω :

για μεν τους εργαζόμενους του δημόσιου τομέα το ποσοστό αύξησης θα καθορίζεται με νόμο

για δε τους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα το ποσοστό αύξησης θα προκύπτει από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και την υπογραφή της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.

(ν) Η καταβολή της Α.Τ.Α. θα γίνεται απολογιστικά με βάση τον πληθωρισμό του αμέσως προηγούμενου τριμήνου.

II. Η εισηγητική έκθεση που συνοδεύει την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε Εσωτερικού εμφατικά αναφέρει ότι

./..

"η νομοθετική κατοχύρωση της ΑΤΑ.....
.....αποτελεί συστατικό στοιχείο της πρότασης του ΚΚΕ Εσωτερικού για την διέξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση.....

(σελ.1 της Εισηγητικής Έκθεσης)

Θα προσπαθήσω να σας αποδείξω-
ότι η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού, αν τυχόν ποτέ γινόταν αποδεκτή και εφαρμοζόταν ως νόμος του Κράτους, θα είχε το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα : την ποσοτική και ποιοτική διεύρυνση της κρίσης και την υπονόμευση των προσπαθειών για την σταθεροποίηση και ανάπτυξη της οικονομίας μας, άρα και του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων την προστασία του οποίου υποτίθεται ότι επιδιώκει το ΚΚΕ.

III. Όπως αναγκάζεται να "ομολογήσει" και η ίδια ή εισηγητική έκθεση της πρότασης νόμου, τυχόν εφαρμογή της "γνήσιας ΑΤΑ" που προτείνει θα έχει οικονομικό κόστος, <u>πρόσθετο οικονομικό κόστος</u> τόσο για την δημόσια όσο και για την ιδιωτική εργοδοσία. Το πρόσθετο αυτό οικονομικό κόστος θα προέλθει από τα εξής στοιχεία της πρότασης :

(ι) την κατά 80% περίπου (από 50.000 δρχ. σε 90.000 δρχ) αύξηση του ορίου εισοδήματος επί του οποίου καταβάλλεται ολόκληρη η ΑΤΑ.

./..

(ιι) την καταβολή της όποιας Α.Τ.Α. ανά 3μηνο αντί του ισχύοντος σήμερα 4μήνου.

(ιιι) την καταβολή Α.Τ.Α επί των πράγματι καταβαλλομένων αποδοχών των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα.

(ιν) τον συνυπολογισμό ορισμένων δευτερευόντων επιδομάτων στο κονδύλι "συνολικές ακαθάριστες αποδοχές" κατά την διαδικασία υπολογισμού της Α.Τ.Α.

Το πρόσθετο αυτό οικονομικό κόστος είναι φυσικό ότι θα αύξανε ακόμη πιο πολύ το ανά μονάδα κόστος εργασίας, ένα μέγεθος δηλαδή που η εξέλιξη του προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό την ίδια την εξέλιξη του πληθωρισμού αλλά και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αγορά.

Η "γνήσια Α.Τ.Α." όπως την προτείνει το ΚΚΕ Εσωτερικού, που αποτελεί υποτίθεται "εργαλείο" - το εργαλείο - για την προστασία του εισοδήματος από τον πληθωρισμό, γίνεται αυτόνομος παράγοντας περαιτέρω επιδείνωσης του ρυθμού του πληθωρισμού και - επομένως - εν πολλοίς αυτοκαταργείται (ή πάντως αποδυναμώνεται ουσιαστικά) ως μέσο προστασίας από τον πληθωρισμό.

IV. Η κριτική μου αυτή στην πρόταση νόμου είναι, νομίζω, απόρροια των διαφορετικών οικονομικοπολιτικών εκτιμήσεων της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ Εσωτερικού ως προς τον ρόλο και την σημασία των αμοιβών των εργαζομένων τόσο στην

./..

οικονομική συγκυρία όσο και στην διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης. Η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού αναγορεύει την χορήγηση της "γνήσιας ΑΤΑ" σε πανάκεια για την προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων από τον πληθωρισμό και - προφανώς - αδιαφορεί για το "αυταπόδεικτο" : ότι, δηλαδή, όσο πιο "γνήσια" και όσο πιο "κατεστημένη" (υπό μορφή, π.χ. νομοθετικής κατοχύρωσης) είναι η δεικτοποίηση (indexation) της αμοιβής της εργασίας τόσο πιο επιβαρυντική είναι η επίδρασή της στον ρυθμό του πληθωρισμού και - επομένως - τόσο πιο μεγάλη καθίσταται προσεχώς η ανάγκη και άλλων μέτρων "προστασίας" του εισοδήματος των εργαζομένων. Η λογική αυτή του ΚΚΕ Εσωτερικού - και ίσως και άλλων μερίδων του Κοινοβουλίου - αντιμετωπίζει, ουσιαστικά, την αμοιβή της εργασίας ως μία απομονωμένη νησίδα του οικονομικού γίγνεσθαι στην χώρα μας και αποστασιοποιεί - στην πραγματικότητα αποξενώνει - τους εργαζόμενους (ή , τουλάχιστο, τους μέχρι εισοδήματος 90.000 δρχ. εργαζόμενους, σύμφωνα με το Άρθρο 2 παρ. 1 της πρότασης νόμου) από τις οικονομικές λειτουργίες και τις οικονομικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα σ'αυτό τον τόπο. Μετατρέπει, δηλαδή, την ΑΤΑ από εργαλείο οικονομικής πολιτικής (που πρέπει να αλλάζει όταν αλλάζει η οικονομική συγκυρία) σε αποκλειστικό εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, κοινωνικής φροντίδας για τα κλιμάκια εισοδήματος μέχρι 90.000 δρχ. αδιαφορώντας για την οικονομική και κοινωνική επίπτωση.

Διαφωνούμε ριζικά με αυτήν την αντιμετώπιση τόσο της αμοιβής της εργασίας όσο και της Α.Τ.Α. Όταν το σύνολο

./..

των μισθών και ημερομισθίων των μη αγροτικών κλάδων (δηλαδή του υπό ευρεία έννοια αστικού τομέα) της οικονομίας, ως ποσοστό του Καθαρού Εθνικού Εισοδήματος σε τιμές συντελεστών παραγωγής, βρίσκεται πιο κοντά στο 52% (το 1981 η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το παρέλαβε στο 47,8%), δεν μπορούμε να θεωρούμε την αμοιβή της εργασίας αμέτοχη - και, επομένως, ανεύθυνη - για την εξέλιξη της οικονομικής συγκυρίας. Ο ισχυρισμός αυτός πιστοποιείται και από την παράθεση δύο ακόμη ποσοστών που αφορούν στην συμμετοχή των εργαζομένων του αστικού (= μη αγροτικού) τομέα στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν : η συμμετοχή αυτή ήταν 38% το 1980 και ανέβηκε, μόλις σε μία πενταετία, σε 42% το 1985. Και αυτό το μέγεθος, νομίζω ότι αποδεικνύει πως η αμοιβή της εργασίας - όπως εξ άλλου και η ίδια η εργασία ως μοναδικός για ορισμένες πλευρές ή ως ένας από τους βασικούς παραγωγικούς συντελεστές για άλλες πλευρές - δεν είναι απομονωμένη από τις οικονομικές λειτουργίες και εξελίξεις μιάς κοινωνίας. Το αντίθετο μάλιστα : όταν η αμοιβή της εργασίας δεν είναι προσαρμοσμένη με την γενικώτερη εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών, κινδυνεύει να καταστεί αποσταθεροποιητικός παράγοντας και στην εξέλιξη και στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και - επομένως - στην επιδείνωση των παραγωγικών σχέσεων. Και αυτοί οι τελευταίοι είναι στρατηγικοί στόχοι για τους οποίους η Κυβέρνηση μας ενδιαφέρεται, τουλάχιστο όσο και σεις, να προσεγγίσει.

./..

V. Η πολιτική που ακολουθήσαμε από το 1981 έως τον Οκτώβριο του 1985 ήταν "πολιτική αποκατάστασης" : Πολιτική αποκατάστασης του ύψους των αμοιβών της εργασίας σε κάποια επίπεδα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά ανεκτά, μετά την καθήλωσή τους για περισσότερα από τέσσαρα χρόνια (1977-1981) σε επίπεδα απαράδεκτα χαμηλά. Ήταν μία πολιτική "θέρμανσης της οικονομίας" με κύριο μοχλό το ύψος της αμοιβής της εργασίας. Οι ευνοϊκές για το εισόδημα των εργαζομένων, επιπτώσεις αυτής της πολιτικής αποδεικνύονται από την εξέλιξη, στην περίοδο 1982-1985, <u>των πραγματικών προ φορολογίας αμοιβών</u> στους διάφορους κλάδους του μη αγροτικού τομέα που διαμορφώθηκαν ως εξής :

(ι)	Οι μέσες αποδοχές στον αστικό τομέα	+ 6,0%
(ιι)	Οι ωριαίες αποδοχές εργατών στην μεταποίηση	+ 18,3%
(ιιι)	Οι εβδομαδιαίες αποδοχές εργατών στην μεταποίηση	+ 13,8%
(ιν)	Οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων στην μεταποίηση	+ 0,7%
(ν)	Οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων λιανικού εμπορίου	+ 23,8%
(νι)	Οι κατώτατες αποδοχές ανειδίκευτων εργατοϋπαλλήλων	+ 23,0%

Αλλά έχει, νομίζω, ενδιαφέρον να συγκρίνουμε την εξέλιξη αυτή στην Ελλάδα σε σχέση με το τι έγινε, στην ίδια περίοδο στον υπόλοιπο κόσμο και συγκεκριμένα στις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. Για τον σκοπό αυτό θα πάρουμε μία πολύ αντιπροσωπευτική αμοιβή, <u>την πραγματική ωριαία αμοιβή στον τομέα της μεταποίησης</u> για να εξετάσουμε, χρόνο με τον χρόνο, πως εξελισσόταν το μέγεθος αυτό στην Ελλάδα και πως στις άλλες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α.

./..

Για τον σκοπό αυτό καταθέτω στα Πρακτικά τον σχετικό Πίνακα του οποίου και σας αναφέρω μερικά πολύ σημαντικά στοιχεία.*

* Γίνεται ανάγνωση των ποσοστών της πράσινης γραμμής του πίνακα (Ελλάς) για κάθε έτος και των ποσοστών άλλων γραμμών του πίνακα (άλλων χωρών του ΟΟΣΑ) για το ίδιο έτος.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΩΡΟΜΙΣΘΙΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

	Ετήσιος Ρυθμός					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986
1. ΗΠΑ	-0,5	0,3	0,8	-0,4	0,2	0,5
2. Ιαπωνία	0,7	2,0	2,0	2,3	2,7	3,2
3. Γερμανία	-0,6	-0,3	0,0	0,0	1,7	1,7
4. Γαλλία	1,0	3,1	1,6	-1,0	0,7	0,5
5. Ην.Βασίλ.	1,2	2,3	4,2	3,6	3,6	3,8
6. Καναδάς	-0,4	1,0	-2,3	0,9	0,2	0,0
7. Ιταλία	5,0	0,5	0,2	0,09	1,2	1,2
8. Αυστρία	-0,6	0,8	1,2	-0,6	1,0	1,0
9. Βέλγιο	2,0	-2,0	-3,5	1,4	0,5	0,5
10. Δανία	-2,2	-0,3	0,0	-1,4	-0,7	-1,5
11. Φινλανδία	0,6	0,8	1,4	1,7	0,9	0,5
12. Ελλάς	2,2	10,3	-1,4	4,8	9,8	0,6
13. Ιρλανδία	-3,3	-2,3	0,6	2,2	0,9	1,4
14. Ολλανδία	-3,5	0,7	-0,1	-1,9	-0,5	-0,9
15. Νορβηγία	-3,1	-0,9	0,0	4,4	0,7	0,2
16. Ισπανία	4,3	0,7	2,2	1,3	0,0	0,5
17. Σουηδία	-1,4	-0,6	-0,9	1,5	-0,7	0,7
18. Ελβετία	-1,3	0,6	-3,7	0,6	0,1	-0,2
19. Αυστραλία	0,5	3,2	-3,3	5,1	-1,4	0,9
ΟΟΣΑ	-1,3	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2
ΟΟΣΑ-ΕΥΡΩΠΗ	-1,0	0,5	0,3	-0,5	0,5	0,4
ΕΟΚ	0,0	1,2	0,7	-0,7	1,0	1,5

VI. Αλλα πέραν της οικονομικής πολιτικής μας, οπως αυτή εκφράσθηκε με το ύψος της αμοιβής της εργασίας, η κοινωνική μας πολιτική (που, σημειωτέο, μολονότι επιτελεί κοινωνικό ρόλο και εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες αναλίσκει αναπόφευκτα οικονομικούς πόρους, αντλεί δηλαδή από την ίδια δεξαμενή από την οποία αντλεί και η οικονομική πολιτική, δηλ. το Α.Ε.Π.) ήταν - και εξακολουθεί να είναι - τόσο σημαντική σε μέγεθος και σε ποιότητα που, νομίζω, δίκαια, οι παροχές της προς τους εργαζόμενους επιβεβαιώνουν τον προσδιορισμό τους ως κοινωνικού μισθού.

Οπως προκύπτει από τα στοιχεία του Κρατικού Προϋπολογισμού, στην τετραετία 1982-1985 οι κρατικές δαπάνες για Παιδεία, Υγεία, Πρόνοια και Κοινωνική Ασφάλιση αυξήθηκαν σε τρέχουσες τιμές κατά 180,8%. Στην ίδια περίοδο, ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 105,5%. Ετσι παρατηρείται μιά πραγματική αύξηση των κοινωνικών αυτών δαπανών κατά 71,4%.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των πραγματικών κοινωνικών παροχών στην τετραετία ήταν 14,4%. Η αύξηση αυτή σε πραγματικούς όρους είναι ιδιαίτερα υψηλή καθώς έγινε σε μία περίοδο κατά την οποία η μέση ετήσια αύξηση του προϊόντος ήταν σχεδόν ασήμαντη και στις περισσότερες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και της ΕΟΚ γίνονταν συνεχείς περικοπές στο κράτος πρόνοιας για να αντιμετωπισθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα.

.. // ..

Η τολμηρή αυτή κοινωνική πολιτική για την οποία η κυβέρνηση δικαιούται να είναι υπερήφανη είναι ξεκάθαρο πως για να συνεχισθεί χρειάζεται μία εύρωστη οικονομία και για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται πάνω από όλα σταθεροποίηση της οικονομίας. Ετσι η πράγματι αυστηρή εισοδηματική πολιτική αναμφίβολα συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή. Εναλλακτικές λύσεις δεν υπήρχαν, τυχόν συνέχιση της ίδιας εισοδηματικής πολιτικής θα κατα-στούσε προβληματικούς όλους τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης με τελικό αποτέλεσμα την υποβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών στον τομέα της παιδείας και της κοινωνικής πρόνοιας.

VII. Οταν προβάλλεται το αίτημα για νομοθετική επιβολή της ΑΤΑ δεν πρέπει να λησμονείται ο γενεσιουργός λόγος και ο στόχος της. Γενεσιουργικός λόγος της χορήγησης της ΑΤΑ στους μισθούς και τα ημερομίσθια, όπως ζητούσαν και τα εργατικά συνδικάτα, ήταν ο συγκριτικά υψηλός και επίμονος πληθωρισμός. Εαν δεν υπήρχε πληθωρισμός και μάλιστα τέτοιας έκτασης δεν θα υπήρχε και λόγος αναπροσαρμογής των μισθών, λόγω ανόδου του επιπέδου των τιμών.

Ο πληθωρισμός όμως πέρα από τη διάβρωση των μισθών καιημερομισθίων, την οποία η Κυβέρνηση προσπαθεί να εξουδετερώσει με τη χορήγηση της ΑΤΑ, έχει και πολλές άλλες δυσμενείς οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Οταν λόγω του πληθωρισμού οι τιμές των προϊόντων που παράγονται στη χώρα μας αυξάνουν περισσότερο απ' ότι στις χώρες με τις οποίες συναλλασσόμεθα, τα προϊόντα μας γίνονται ακριβότερα με αποτέλεσμα να χάνουμε την ανταγωνιστικότητά μας στη διεθνή και εσωτερική αγορά, να μειώνεται η παραγωγή και η απασχόληση. Ετσι τελικά οι εργαζόμενοι υφίστανται

απώλειες στο πραγματικό τους εισόδημα και αντιμετωπίζουν υψηλότερη ανεργία. Επίσης είναι γνωστό ότι ο πληθωρισμός υποθάλπτει την παραοικονομία και τις παρασιτικές δραστηριότητες, επειδή εμφανίζουν περιστασιακά υπερκέρδη. Υπονομεύει την εμπιστοσύνη στο εθνικό μας νόμισμα, δυσκολεύει τις προβλέψεις των μελλοντικών εξελίξεων αποθαρρύνοντας έτσι τις επενδύσεις και γενικά εξασθενεί την αναπτυξιακή διαδικασία στη χώρα μας. Οι δυσμενείς συνέπειες από όλες αυτές τις εξελίξεις βαρύνουν τελικά και πάλι τους εργαζόμενους.

Ετσι δεν χωρεί αμφιβολία ότι αν ο τρόπος υπολογισμού και χορήγησης της ΑΤΑ τελικά τροφοδοτεί τον πληθωρισμό όχι μονο δεν προστατεύει πραγματικά το επίπεδο διαβίωσης των εργαζομένων και των συνταξιούχων αλλά το βλάπτει. Η νομοθετική επιβολή της ΑΤΑ είτε θα έπρεπε να γίνει γενικά και αόριστα έτσι ώστε να παρέχεται στην Κυβέρνηση η δυνατότητα να προσαρμόζει τις παροχές και τον τρόπο υπολογισμού της για να μην οδηγεί στον φαύλο κύκλο τροφοδότησης της σπειροειδούς γραμμής τιμών-μισθών-τιμών που ενισχύει αντί να αποδυναμώσει την πληθωριστική διαδικασία, είτε θα είχε σαν αναπόφευκτη συνέπεια την εφαρμογή ενός μηχανιστικού συστήματος αναπροσαρμογής των παροχών το οποίο θα εκινδύνευε να οδηγήσει σε πληθωριστική έκρηξη από τις διαβρωτικές συνέπειες της οποίας κανένα κυβερνητικό μέτρο δε θα μπορούσε να προστατεύσει τους εργαζομένους. Στην πρώτη περίπτωση η νομοθετική επιβολή της ΑΤΑ δεν θα άλλαζε ουσιαστικά το σημερινό καθεστώς ενώ στη δεύτερη θα είχε πολύ κακά αποτελέσματα.

Η πραγματικότητα είναι ότι η ΑΤΑ όταν χορηγείται με βάση ένα δύσκαμπτο μηχανιστικό κανόνα που δεν μπορεί να προσαρμοστεί έγκαιρα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες δε βοηθάει στην καταπολέμηση του πληθωρισμού.

.. // ..

Αντίθετα φαίνεται ότι τον ενισχύει τροφοδοτώντας την "σπειροειδή σχέση" μεταξύ τιμών και μισθών. Κάθε αύξηση των τιμών ανεξάρτητα από τα αίτιά της προκαλεί αυτόματα και άμεσα αναπροσαρμογή των μισθών. Επειδή όμως η αύξηση της αμοιβής της εργασίας δεν προέρχεται από βελτίωση της παραγωγικότητας οι εργοδότες τείνουν να επιρρίψουν το υψηλότερο κόστος στις τιμές πώλησης των προϊόντων. Ετσι αυξάνουν οι τιμές οι οποίες μέσω της ΑΤΑ επιφέρουν νέα αναπροσαρμογή των μισθών θέτοντας με τον τρόπο αυτό σε κίνηση την σπειροειδή σχέση τιμών και μισθών.

Επίσης η αυτόματη αναπροσαρμογή των μισθών ενισχύει τον πληθωρισμό γιατί έχει χαρακτήρα άμεσο, χωρίς να υπάρχουν χρονικές υστερήσεις μεταξύ αυξήσεων τιμών και μισθών. Τούτο έχει σημασία για τη χώρα μας επειδή η ΑΤΑ εφαρμόζεται για όλους τους μισθούς, όχι μόνο τους κατώτατους συμβατικούς, και αφορά όλους τους εργαζομένους.

Πέρα από αυτά είναι γεγονός ότι η θεσμοθέτηση της ΑΤΑ μειώνει την αντίσταση των εργαζομένων και άλλων ομάδων του πληθυσμού έναντι του πληθωρισμού, μιάς και ξέρουν ότι σε τακτά χρονικά διαστήματα θα αναπληρώσουν τις απώλειες που τους επέφερε ο πληθωρισμός. Επιπλέον επειδή κατά κανόνα ο προσδοκώμενος πληθωρισμός είναι μεγαλύτερος του επιδιωκώμενου και παρατηρούμενου πληθωρισμού, η εφαρμογή της ΑΤΑ όπως προτείνεται ενισχύει την πληθωριστική ψυχολονία.

VIII. Ενα άλλο χαρακτηριστικό της ΑΤΑ, όπως προτείνεται και μερικά εφαρμόζεται στη χώρα μας, είναι ότι υποχρεώνονται όλες οι επιχειρήσεις στους διάφορους τομείς της οικονομίας, αν και αντιμετωπίζουν αρκετά διαφορετικές συνθήκες κόστους, συμμετοχής στις πωλήσεις και στην πιστοληπτική ικανότητα, να πληρώσουν τις ίδιες αυξήσεις μισθών ανεξάρτητα από τις κατ'ιδίαν βραχυχρόνιες συνθήκες

.. // ..

που συναντούν. Ετσι επιχειρήσεις με μειωμένη ζήτηση των προϊόντων τους, ή στενότητα ρευστότητας δυσκολεύονται στηνκαταβολή της ΑΤΑ, ενώ άλλες κερδοφόρες και αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις δεν επιτρέπεται να πληρώσουν ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση, και όπως "δικαιούνται" οι απασχολούμενοι σε αυτές. Με τη διαδικασία αυτή αχρηστεύεται και ο ρόλος των σχετικών μισθων σαν μηχανισμού κατανομής του εργατικού δυναμικού στους διάφορους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας ανάλογα με την παραγωγικότητα και το δυναμισμό καθενός. Σε μία αναπτυσσόμενη οικονομία είναι ανάγκη οι συντελεστές παραγωγής να απομακρύνονται σταδιακά από τους φθίνοντες κλάδους παραγωγής στους δυναμικούς. Κίνητρο γι'αυτό είναι διαφορισμός των αποδοχών. Οταν ο διαφορισμός αυτός περιορίζεται ή εκμηδενίζεται η λειτουργία ανακατανομής των συντελεστών αδρανεί φρενάροντας έτσι στην ανάπτυξη.

IX. Συναφές με αυτό είναι ότι το σύστημα της ΑΤΑ όπως έχει μέχρι σήμερα εφαρμοστεί έχει μειώσει εξαιρετικά τις διαφορές των αμοιβών μεταξύ των εργαζομένων, σε σημείο ίσως που έχουν αμβλυνθεί τα κίνητρα προς περισσότερη και υπευθυνότερη εργασία.

X. Δεν θα πρέπει επίσης να αγνούμε ότι οι μεταβολές του δείκτη τιμών καταναλωτή στη χώρα μας παρουσιάζουν συστηματική και ουσιαστική εποχικότητα. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της εποχικότητας είναι ότι οι αυξήσεις συγκεντρώνονται στο πρώτο και (κυρίως) στο τρίτο τετράμηνο του έτους, ενώ στο δεύτερο τετράμηνο υπάρχει μάλλον σταθερότητα. Με τις ημερομηνίες όμως που γίνεται η μισθολογική αναπροσαρμογή λόγω ΑΤΑ υποχρεώνονται οι επιχειρήσεις μέσα σε διάστημα 4 μηνών (1η Σεπτεμβρίου, 1 Ιανουαρίου) να καταβάλλουν αυξήσεις, οι οποίες μπορεί να μην έχουν καμμιά σχέση με την οικονομική τους κατάσταση (παραγόμενη προστιθέμενη αξία, κέρδη).

.. // ..

Επιπλέον μέρος της κοινής γνώμης έχει ειρωνευθεί τις επουσιώδεις αυξήσεις που δίδονται για το 2ο τετράμηνο, (λ.χ. 1,3% για το δεύτερο τετράμηνο του 1986). Και αυτές όμως οι ελάχιστες αυξήσεις συνεπάγονται το ίδιο διοικητικό και λογιστικό κόστος όπως και οι μεγαλύτερες.

XI. Θα πρέπει να τονισθεί επισης ότι η αυτόματη πρόσδεση των μισθών στις μεταβολές των τιμων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες, ουσιαστικά αχρηστεύει το κύριο αντικείμενο των συλλογικών διαπραγματεύσεων και περιθωριοποιεί την αποστολή και το ρόλο των εργατικών συνδικάτων. Τα συνδικάτα δεν έχουν την ευχέρεια να διαπραγματευθούν τους μισθούς τους αναλογα με τις συνθήκες του κάθε κλάδου, τις αυξήσεις των αμοιβών που καταβάλλονται σε άλλους κλάδους κ.ο.κ.

Στα προσεχή χρόνια με την εξουδετέρωση του πληθωρισμού και την ταυτόχρονη ανάκαμψη θα έχουμε μιά ουσιαστική αύξηση της παραγωγικότητας την οποία πρέπει να καρπωθούν και οι εργαζόμενοι. Αυτό όμως δεν θα το επιτρέπει τυχόν νομοθετική πρόβλεψη ότι οι μισθοί προσδιορίζονται όπως σήμερα με βάση τις αυξήσεις των τιμών.

XII. Είναι χαρακτηριστικό ότι αρκετές χώρες απομακρύνονται από τα συστήματα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, και τούτο γίνεται και με την ανοχή αν όχι επιδίωξη των εργατικών συνδικάτων. Ηδη σε χώρες που ο πληθωρισμός έχει ουσιαστικά εξουδετερωθεί τα συνδικάτα έχουν καταφέρει πιο υψηλές αυξήσεις των ονομαστικών και πραγματικών αποδοχών τους παρά εάν οι αυξήσεις στηρίζοντο σε κάποιο σύστημα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών τους.

XIII. Οι τροποποιήσεις που επιφέραμε τον Οκτώβριο του '85 στην ΑΤΑ ήταν δύο:

(ι) Από την 1/1/86 και τουλάχιστο μέχρι το τέλος του 1987, αντί η αυτόματη αναπροσαρμογή να αποζημιώνει για την αύξηση του τιμάριθμου το προηγούμενο τετράμηνο, θα αποζημιώνει για την προσδοκώμενη αύξηση του τιμάριθμου το τρέχον τετράμηνο με διορθωτική αναπροσαρμογή στο τέλος του έτους αν ο πραγματοποιηθείς πληθωρισμός αποκλίνει από τον προσδοκώμενο.

Με τη μετάβαση από το ένα σύστημα στο άλλο ασφαλώς επιβαρύνονται οι μισθωτοί, όχι τόσο βέβαια όσο ισχυρίζονται ορισμένοι αλλά αρκετά λιγότερο.

Αυτή η αντικατάσταση του πραγματοποιηθέντος από τον προσδοκώμενο ρυθμό πληθωρισμού αποβλέπει ακριβώς στο να χαμηλώσει τις πληθωριστικές προσδοκίες, αφού ο διοικητικός, κατά κάποιο τρόπο, προσδιορισμός του προσδοκώμενου πληθωρισμού επιβάλλει, έμμεσα - αν και όχι πάντοτε επιτυχώς - ένα πλαφόν και στην διαδικασία προσδιορισμού των τιμών από τις επιχειρήσεις, άρα, τελικά, και στον πραγματοποιηθησόμενο πληθωρισμό πράγμα που αποτελεί και τον τελικό μας στόχο.

(ιι) Η δεύτερη τροποποίηση, που σχετίζεται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων μας, είναι εκείνη σύμφωνα με την οποία ήδη από 1/1/1986 αφαιρούνται οι αυξήσεις των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων από τη χορηγούμενη ΑΤΑ.

Αυτό υπαγορεύει η κοινή λογική. Δεν μπορούμε να υποτιμούμε για να βελτιώνουμε την ανταγωνιστικότητα και μετά να αυξάνουμε τα χρηματικά εισοδήματα και έτσι να επιβαρύνουμε το κόστος και να εξουδετερώνουμε τη βελτίωση που επιδιώκαμε.

.. // ..

XIV Η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού επιχειρεί τις δύο αυτές "αποθερμαντικές" τροποποιήσεις της ΑΤΑ να τις ανατρέψει στο όνομα της προστασίας του εισοδήματος των εργαζομένων.

Εμείς διαφωνούμε με την λογική αυτή γιατί ενώ βραχυπρόθεσμα (για 3 ή για 6 μήνες) πράγματι η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού θα προστάτευε καλλίτερα το εισόδημα, μεσοπρόθεσμα, όμως θα το υπονόμευε σοβαρά αφού θα συντηρούσε και θα επαύξανε τον φαύλο κύκλο του σπιράλ των μισθών και των τιμών.

Διαφωνούμε επίσης με την πρόταση γιατί μεγιστοποιεί την δυνατότητα που έχει η αμοιβή της εργασίας να ικανοποιεί κοινωνικά κριτήρια και κοινωνικούς στόχους. Κριτήρια και στόχοι που - εμείς επιμένουμε, και το έχουμε δείξει και αποδείξει μέχρι τώρα - πρέπει κυρίως να ικανοποιούνται από τις Κοινωνικές Δαπάνες του Κράτους για Υγεία, Παιδεία, Πρόνοια και Ασφάλιση.

Θέλω να κλείσω τονίζοντας ότι το ΠΑΣΟΚ ενδιαφέρεται για το εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων τουλάχιστον όσο το ΚΚΕ Εσωτερικού. Δεν ενδιαφέρεται όμως φραστικά. Δεν ενδιαφέρεται με θεαματικές προτάσεις που δεν κοστίζουν τίποτε γιατί δεν πρόκειται να εφαρμοσθούν αλλά δείχνουν φιλολαϊκές. Ενδιαφέρεται με έργα. Ενδιαφέρεται με μιά πολιτική που στη παρούσα οικονομική συγκυρία περιορίζει κατά το δυνατόν τις αρνητικές επιπτώσεις στα εισοδήματα των εργαζομένων και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μιά σταθερή βελτίωσή τους. Ενδιαφέρεται με μιά πολιτική η οποία βελτιώνει τις κοινωνικές παροχές και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μιά σταθερή αύξηση του Κοινωνικού μισθού.

Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Κ. Σημίτη
επί της πρότασης νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού

I. Με την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε Εσωτερικού :

(ι) κατοχυρώνεται νομοθετικά η χορήγηση της ΑΤΑ τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

(ιι) μεταβάλλεται η περιοδική χορήγηση της Α.Τ.Α. από 4μηνιαία που είναι σήμερα σε 3μηνιαία.

(ιιι) μεταβάλλεται το κατώτατο ποσό επί του οποίου υπολογίζεται η πλήρης χορήγηση της Α.Τ.Α. από 50.000 δρχ. που είναι σήμερα σε 90.000 δρχ. Το κατώτατο, μάλιστα αυτό ποσό, θα μεταβάλλεται με την σειρά του κάθε 1η Ιανουαρίου, κατά το ποσοστό αύξησης του Δ.Τ.Κ. στο αμέσως προηγούμενο έτος.

(ιν) Για τα μηνιαία εισοδήματα που υπερβαίνουν το κατώτατο αυτό ποσό των 90.000 δρχ. προτείνεται η εξής διαδικασία:

- μέχρι 90.000 καταβάλλεται ολόκληρη η Α.Τ.Α.
- από τις 90.000 δρχ. και πάνω :

για μεν τους εργαζόμενους του δημόσιου τομέα το ποσοστό αύξησης θα καθορίζεται με νόμο

για δε τους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα το ποσοστό αύξησης θα προκύπτει από τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και την υπογραφή της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.

(ν) Η καταβολή της Α.Τ.Α. θα γίνεται απολογιστικά με βάση τον πληθωρισμό του αμέσως προηγούμενου τριμήνου.

II. Η εισηγητική έκθεση που συνοδεύει την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε Εσωτερικού εμφατικά αναφέρει ότι

./..

"η νομοθετική κατοχύρωση της ΑΤΑ.....
.....αποτελεί συστατικό στοιχείο της πρότασης του ΚΚΕ Εσωτερικού για την διέξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση.....

(σελ.1 της Εισηγητικής Έκθεσης)

Θα προσπαθήσω να σας αποδείξω ~~και έπειτα να σας πείσω~~ ότι η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού, αν τυχόν ποτέ γινόταν αποδεκτή και εφαρμοζόταν ως νόμος του Κράτους, θα είχε το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα : την ποσοτική και ποιοτική διεύρυνση της κρίσης και την υπονόμευση των προσπαθειών για την σταθεροποίηση και ανάπτυξη της οικονομίας μας, άρα και του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων την προστασία του οποίου υποτίθεται ότι επιδιώκει ~~η παρούσα πρόταση νόμου~~. το ΚΚΕ

III. Όπως αναγκάζεται να "ομολογήσει" και η ίδια ή εισηγητική έκθεση της πρότασης νόμου, τυχόν εφαρμογή της "γνήσιας ΑΤΑ" που προτείνει θα έχει οικονομικό κόστος, <u>πρόσθετο οικονομικό κόστος</u> τόσο για την δημόσια όσο και για την ιδιωτική εργοδοσία. Το πρόσθετο αυτό οικονομικό κόστος θα προέλθει από τα εξής στοιχεία της πρότασης :

(ι) την κατά 80% περίπου (από 50.000 δρχ. σε 90.000 δρχ) αύξηση του ορίου εισοδήματος επί του οποίου καταβάλλεται ολόκληρη η ΑΤΑ.

./..

(ιι) την καταβολή της όποιας Α.Τ.Α. ανά 3μηνο αντί του ισχύοντος σήμερα 4μήνου.

(ιιι) την καταβολή Α.Τ.Α επί των πράγματι καταβαλλομένων αποδοχών των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα.

(ιν) τον συνυπολογισμό ορισμένων δευτερευόντων επιδομάτων στο κονδύλι "συνολικές ακαθάριστες αποδοχές" κατά την διαδικασία υπολογισμού της Α.Τ.Α.

Το πρόσθετο αυτό οικονομικό κόστος είναι φυσικό ότι θα αύξανε ακόμη πιο πολύ το ανά μονάδα κόστος εργασίας, ένα μέγεθος δηλαδή που η εξέλιξη του προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό την ίδια την εξέλιξη του πληθωρισμού αλλά και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αγορά. ~~Δηλαδή, κατ'αυτόν τον τρόπο,~~ Η "γνήσια Α.Τ.Α." όπως την προτείνει το ΚΚΕ Εσωτερικού, που αποτελεί υποτίθεται "εργαλείο" - το εργαλείο - για την προστασία του εισοδήματος από τον πληθωρισμό, γίνεται αυτόνομος παράγοντας περαιτέρω επιδείνωσης του ρυθμού του πληθωρισμού και - επομένως - εν πολλοίς αυτοκαταργείται ~~(ή πάντως αποδυναμώνεται ουσιαστικά)~~ ως μέσο προστασίας από τον πληθωρισμό.

IV. Η κριτική μου αυτή στην ~~παρούσα~~ πρόταση νόμου είναι, νομίζω, απόρροια των διαφορετικών οικονομικοπολιτικών επιλογών της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ Εσωτερικού ως προς τον ρόλο και την σημασία των αμοιβών των εργαζομένων τόσο στην

./..

οικονομική συγκυρία όσο και στην διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης. Η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού αναγορεύει την χορήγηση της "γνήσιας ΑΤΑ" σε πανάκεια για την προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων από τον πληθωρισμό και - προφανώς - αδιαφορεί για το "αυταπόδεικτο" : ότι, δηλαδή, όσο πιο "γνήσια" και όσο πιο "κατεστημένη" (υπό μορφή, π.χ. νομοθετικής κατοχύρωσης) είναι η δεικτοποίηση (indexation) της αμοιβής της εργασίας τόσο πιο επιβαρυντική είναι η επίδρασή της στον ρυθμό του πληθωρισμού και - επομένως - τόσο πιο μεγάλη καθίσταται προσεχώς η ανάγκη και άλλων μέτρων "προστασίας" του εισοδήματος των εργαζομένων. Η λογική αυτή του ΚΚΕ Εσωτερικού - και ίσως και άλλων μερίδων του Κοινοβουλίου - αντιμετωπίζει, ουσιαστικά, την αμοιβή της εργασίας ως μία απομονωμένη νησίδα του οικονομικού γίγνεσθαι στην χώρα μας και αποστασιοποιεί - στην πραγματικότητα αποξενώνει - τους εργαζόμενους (ή , τουλάχιστο, τους μέχρι εισοδήματος 90.000 δρχ. εργαζόμενους, σύμφωνα με το Άρθρο 2 παρ. 1 της πρότασης νόμου) από τις οικονομικές λειτουργίες και τις οικονομικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα σ'αυτό τον τόπο. Μετατρέπει, δηλαδή, την ΑΤΑ από εργαλείο οικονομικής πολιτικής (που πρέπει να αγνάζει όταν αλλάζει η οικονομική συγκυρία) σε εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, κοινωνικής φροντίδας για τα κλιμάκια εισοδήματος μέχρι 90.000 δρχ. αδιαφορώντας για την οικονομική και κοινωνική εξίσωση.

Διαφωνούμε ριζικά με αυτήν την αντιμετώπιση τόσο της αμοιβής της εργασίας όσο και της Α.Τ.Α. Όταν το σύνολο

./..

των μισθών και ημερομισθίων των μη αγροτικών κλάδων (δηλαδή του υπό ευρεία έννοια αστικού τομέα) της οικονομίας, ως ποσοστό του Καθαρού Εθνικού Εισοδήματος σε τιμές συντελεστών παραγωγής, βρίσκεται πιο κοντά στο 52% (το 1981 η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το παρέλαβε στο 47,8%), δεν μπορούμε να θεωρούμε την αμοιβή της εργασίας αμέτοχη - και, επομένως, ανεύθυνη - για την εξέλιξη της οικονομικής συγκυρίας. Ο ισχυρισμός ~~που~~ αυτός πιστοποιείται και από την παράθεση δύο ακόμη ποσοστών που αφορούν στην συμμετοχή των εργαζομένων του αστικού (= μη αγροτικού) τομέα στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν : η συμμετοχή αυτή ήταν 38% το 1980 και ανέβηκε, μόλις σε μία πενταετία, σε 42% το 1985. Και αυτό το μέγεθος, νομίζω ότι αποδεικνύει πως η αμοιβή της εργασίας - όπως εξ άλλου και η ίδια η εργασία ως μοναδικός για ορισμένες πλευρές ή ως ένας από τους βασικούς παραγωγικούς συντελεστές για άλλες πλευρές - δεν είναι απομονωμένη από τις οικονομικές λειτουργίες και εξελίξεις μιάς κοινωνίας. Το αντίθετο μάλιστα : όταν η αμοιβή της εργασίας δεν είναι προσαρμοσμένη με την γενικώτερη εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών, κινδυνεύει να καταστεί αποσταθεροποιητικός παράγοντας και στην εξέλιξη και στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και - επομένως - στην επιδείνωση των παραγωγικών σχέσεων. Και αυτοί οι τελευταίοι είναι στρατηγικοί στόχοι για τους οποίους η Κυβέρνηση μας ενδιαφέρεται,τουλάχιστο όσο και σεις, να προσεγγίσει.

./..

V. Η πολιτική που ακολουθήσαμε από το 1981 έως τον Οκτώβριο του 1985 ήταν "πολιτική αποκατάστασης" : Πολιτική αποκατάστασης του ύψους των αμοιβών της εργασίας σε κάποια επίπεδα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά ανεκτά, μετά την καθήλωσή τους για περισσότερα από τέσσαρα χρόνια (1977-1981) σε επίπεδα απαράδεκτα χαμηλά. Ήταν μία πολιτική "θέρμανσης της οικονομίας" με κύριο μοχλό το ύψος της αμοιβής της εργασίας. Οι ευνοϊκές για το εισόδημα των εργαζομένων, επιπτώσεις αυτής της "[illegible] πολιτικής" αποδεικνύονται από την εξέλιξη, στην περίοδο 1982-1985, <u>των πραγματικών προ φορολογίας αμοιβών</u> στους διάφορους κλάδους του μη αγροτικού τομέα που διαμορφώθηκαν ως εξής :

(ι)	Οι μέσες αποδοχές στον αστικό τομέα	+ 6,0%
(ιι)	Οι ωριαίες αποδοχές εργατών στην μεταποίηση	+ 18,3%
(ιιι)	Οι εβδομαδιαίες αποδοχές εργατών στην μεταποίηση	+ 13,8%
(ιν)	Οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων στην μεταποίηση	+ 0,7%
(ν)	Οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων λιανικού εμπορίου	+ 23,8%
(νι)	Οι κατώτατες αποδοχές ανειδίκευτων εργατοϋπαλλήλων	+ 23,0%

Αλλά έχει, νομίζω, ενδιαφέρον να συγκρίνουμε την εξέλιξη αυτή στην Ελλάδα σε σχέση με το τι έγινε, στην ίδια περίοδο στον υπόλοιπο κόσμο και συγκεκριμένα στις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. Για τον σκοπό αυτό θα πάρουμε μία πολύ αντιπροσωπευτική αμοιβή, <u>την πραγματική ωριαία αμοιβή στον τομέα της μεταποίησης</u> για να εξετάσουμε, χρόνο με τον χρόνο, πως εξελισσόταν το μέγεθος αυτό στην Ελλάδα και πως στις άλλες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α.

./..

Για τον σκοπό αυτό καταθέτω στα Πρακτικά τον σχετικό Πίνακα του οποίου και σας αναφέρω μερικά πολύ σημαντικά στοιχεία.*

* Γίνεται ανάγνωση των ποσοστών της πράσινης γραμμής του πίνακα (Ελλάς) για κάθε έτος και των ποσοστών άλλων γραμμών του πίνακα (άλλων χωρών του ΟΟΣΑ) για το ίδιο έτος.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΩΡΟΜΙΣΘΙΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

	Ετήσιος Ρυθμός					
	1981	1982	1983	1984	1985	1986
1. ΗΠΑ	-0,5	0,3	0,8	-0,4	0,2	0,5
2. Ιαπωνία	0,7	2,0	2,0	2,3	2,7	2,2
3. Γερμανία	-0,6	-0,3	0,0	0,0	1,7	1,7
4. Γαλλία	1,0	3,1	1,6	-1,0	0,7	0,5
5. Ην. Βασίλ.	1,2	2,3	4,2	3,6	3,6	3,8
6. Καναδάς	-0,4	1,0	-2,3	0,9	0,2	0,0
7. Ιταλία	5,0	0,5	0,2	0,09	1,2	1,2
8. Αυστρία	-0,6	0,8	1,2	-0,6	1,0	1,0
9. Βέλγιο	2,0	-2,0	-3,5	1,4	0,5	0,5
10. Δανία	-2,2	-0,3	0,0	-1,4	-0,7	-1,5
11. Φινλανδία	0,6	0,8	1,4	1,7	0,9	0,5
12. Ελλάς	2,2	10,3	-1,4	4,8	9,8	0,6
13. Ιρλανδία	-3,3	-2,3	0,6	2,2	0,9	1,4
14. Ολλανδία	-3,5	0,7	-0,1	-1,9	-0,5	-0,9
15. Νορβηγία	-3,1	-0,9	0,0	4,4	0,7	0,2
16. Ισπανία	4,3	0,7	2,2	1,3	0,0	0,5
17. Σουηδία	-1,4	-0,6	-0,9	1,5	-0,7	0,7
18. Ελβετία	-1,3	0,6	-3,7	0,6	0,1	-0,2
19. Αυστραλία	0,5	3,2	-3,3	5,1	-1,4	0,9
ΟΟΣΑ	-1,3	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2
ΟΟΣΑ-ΕΥΡΩΠΗ	-1,0	0,5	0,3	-0,5	0,5	0,4
ΕΟΚ	0,0	1,2	0,7	-0,7	1,0	1,5

VI. Αλλα πέραν της οικονομικής πολιτικής μας, όπως αυτή εκφράσθηκε με το ύψος της αμοιβής της εργασίας, η κοινωνική μας πολιτική (που, σημειωτέο, μολονότι επιτελεί κοινωνικό ρόλο και εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες, αναλίσκει αναπόφευκτα οικονομικούς πορους, αντλεί δηλαδή από την ίδια δεξαμενή από την οποια αντλεί και η οικονομική πολιτική, δηλ.το Α.Ε.Π.) ήταν - και εξακολουθεί να είναι - τόσο σημαντική σε μέγεθος και σε ποιότητα που, νομίζω, δίκαια, οι παροχές της προς τους εργαζόμενους επιβεβαιώνουν τον προσδιορισμό τους ως κοινωικού μισθού.

Οπως προκύπτει από τα στοιχεία του Κρατικού Προϋπολογισμού, στην τετραετία 1982-1985 οι κρατικές δαπάνες για Παιδεία, Υγεία, Πρόνοια και Κοινωνική Ασφάλιση αυξήθηκαν σε τρέχουσες τιμές κατά 180,8%. Στην ίδια περίοδο, ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 105,5%. Ετσι παρατηρείται μιά πραγματική αύξηση των κοινωνικών αυτών δαπανών κατά 71,4%.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των πραγματικών κοινωνικών παροχών στην τετραετία ήταν 14,4%. Η αύξηση αυτή σε πραγματικούς όρους είναι ιδιαίτερα υψηλή καθώς έγινε σε μία περίοδο κατά την οποία η μέση ετήσια αύξηση του προϊόντος ήταν σχεδόν ασήμαντη και στις περισσότερες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και της ΕΟΚ γίνονταν συνεχείς περικοπές στο κράτος πρόνοιας για να αντιμετωπισθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα. Στον υπό κατάρτηση προϋπολογισμό που σύντομα θα κατατεθεί στη Βουλή γίνεται μία συστηματική προσπάθεια για την περιστολή των καταναλωτικών δαπανών οι οποίες έχουν μία σχετική ελαστικότητα. Η Κυβέρνηση όμως έχει δεσμευθεί απέναντι στον Ελληνικό λαό για την ολοκλήρωση του ΕΣΥ. Διαβεβαιώνω την Ελληνική αντιπροσωπεία ότι οι δαπάνες για την υγεία, πρόνοια και παιδεία δεν πρόκειται ναπερικοπούν. Αυτή

VI. Αλλα πέραν της οικονομικής πολιτικής μας, όπως αυτή εκφράσθηκε με το ύψος της αμοιβής της εργασίας, η κοινωνική μας πολιτική (που, σημειωτέο, μολονότι επιτελεί κοινωνικό ρόλο και εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες, αναλίσκει αναπόφευκτα οικονομικούς πορους, αντλεί δηλαδή από την ίδια δεξαμενή από την οποια αντλεί και η οικονομική πολιτική, δηλ.το Α.Ε.Π.) ήταν - και εξακολουθεί να είναι - τόσο σημαντική σε μέγεθος και σε ποιότητα που, νομίζω, δίκαια, οι παροχές της προς τους εργαζόμενους επιβεβαιώνουν τον προσδιορισμό τους ως κοινωικού μισθού.

Οπως προκύπτει από τα στοιχεία του Κρατικού Προϋπολογισμού, στην τετραετία 1982-1985 οι κρατικές δαπάνες για Παιδεία, Υγεία, Πρόνοια και Κοινωνική Ασφάλιση αυξήθηκαν σε τρέχουσες τιμές κατά 180,8%. Στην ίδια περίοδο, ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 105,5%. Ετσι παρατηρείται μιά πραγματική αύξηση των κοινωνικών αυτών δαπανών κατά 71,4%.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των πραγματικών κοινωνικών παροχών στην τετραετία ήταν 14,4%. Η αύξηση αυτή σε πραγματικούς όρους είναι ιδιαίτερα υψηλή καθώς έγινε σε μία περίοδο κατά την οποία η μέση ετήσια αύξηση του προϊόντος ήταν σχεδόν ασήμαντη και στις περισσότερες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και της ΕΟΚ γίνονταν συνεχείς περικοπές στο κράτος πρόνοιας για να αντιμετωπισθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα. Στον υπό κατάρτηση προϋπολογισμό που σύντομα θα κατατεθεί στη Βουλή γίνεται μία συστηματική προσπάθεια για την περιστολή των καταναλωτικών δαπανών οι οποίες έχουν μία σχετική ελαστικότητα. Η Κυβέρνηση όμως έχει δεσμευθεί απέναντι στον Ελληνικό λαό για την ολοκλήρωση του ΕΣΥ. Διαβεβαιώνω την Ελληνική αντιπροσωπεία ότι οι δαπάνες για την υγεία, πρόνοια και παιδεία δεν πρόκειται ναπερικοπούν. Αυτή

.. // ..

είναι μία βασική διαφορά της δικής μας πολιτικής από τις πολιτικές συντηρητικών κυβερνήσεων άλλων χωρών.

Η τολμηρή αυτή κοινωνική πολιτική για την οποία η κυβέρνηση δικαιούται να είναι υπερήφανη είναι ξεκάθαρο πως για να συνεχισθεί χρειάζεται μία εύρωστη οικονομία και για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτείται πάνω από όλα σταθεροποίηση της οικονομίας. Ετσι η πράγματι αυστηρή εισοδηματική πολιτική αναμφίβολα συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή. Εναλλακτικές λύσεις δεν υπήρχαν, τυχόν συνέχιση της ίδιας εισοδηματικής πολιτικής θα κατα-στούσε προβληματικούς όλους τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης με τελικό αποτέλεσμα την υποβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών στον τομέα της παιδείας και της κοινωνικής πρόνοιας.

VII. Οταν προβάλλεται το αίτημα για νομοθετική επιβολή της ΑΤΑ δεν πρέπει να λησμονείται ο γενεσιουργός λόγος και ο στόχος της. Γενεσιουργικός λόγος της χορήγησης της ΑΤΑ στους μισθούς και τα ημερομίσθια, όπως ζητούσαν και τα εργατικά συνδικάτα, ήταν ο συγκριτικά υψηλός και επίμονος πληθωρισμός. Εαν δεν υπήρχε πληθωρισμός και μάλιστα τέτοιας έκτασης δεν θα υπήρχε και λόγος αναπροσαρμογής των μισθών, λόγω ανόδου του επιπέδου των τιμών.

Ο πληθωρισμός όμως πέρα από τη διάβρωση των μισθών καιημερομισθίων, την οποία η Κυβέρνηση προσπαθεί να εξουδετερώσει με τη χορήγηση της ΑΤΑ, έχει και πολλές άλλες δυσμενείς οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Οταν λόγω του πληθωρισμού οι τιμές των προϊόντων που παράγονται στη χώρα μας αυξάνουν περισσότερο απ' ότι στις χώρες με τις οποίες συναλλασσόμεθα, τα προϊόντα μας γίνονται ακριβότερα με αποτέλεσμα να χάνουμε την ανταγωνιστικότητά μας στη διεθνή και εσωτερική αγορά, να μειώνεται η παραγωγή και η απασχόληση. Ετσι τελικά οι εργαζόμενοι υφίστανται

απώλειες στο πραγματικό τους εισόδημα και αντιμετωπίζουν υψηλότερη ανεργία. Επίσης είναι γνωστό ότι ο πληθωρισμός υποθάλπτει την παραοικονομία και τις παρασιτικές δραστηριότητες, επειδή εμφανίζουν περιστασιακά υπερκέρδη. Υπονομεύει την εμπιστοσύνη στο εθνικό μας νόμισμα, δυσκολεύει τις προβλέψεις των μελλοντικών εξελίξεων αποθαρρύνοντας έτσι τις επενδύσεις και γενικά εξασθενεί την αναπτυξιακή διαδικασία στη χώρα μας. Οι δυσμενείς συνέπειες από όλες αυτές τις εξελίξεις βαρύνουν τελικά και πάλι τους εργαζόμενους.

Ετσι δεν χωρεί αμφιβολία ότι αν ο τρόπος υπολογισμού και χορήγησης της ΑΤΑ τελικά τροφοδοτεί τον πληθωρισμό όχι μονο δεν προστατεύει πραγματικά το επίπεδο διαβίωσης των εργαζομένων και των συνταξιούχων αλλά το βλάπτει. Η νομοθετική επιβολή της ΑΤΑ είτε θα έπρεπε να γίνει γενικά και αόριστα έτσι ώστε να παρέχεται στην Κυβέρνηση η δυνατότητα να προσαρμόζει τις παροχές και τον τρόπο υπολογισμού της για να μην οδηγεί στον φαύλο κύκλο τροφοδότησης της σωστή ροή τιμών-μισθών-τιμών που ενισχύει αντί να αποδυναμώσει την πληθωριστική διαδικασία, είτε θα είχε σαν αναπόφευκτη συνέπεια την εφαρμογή ενός μηχανιστικού συστήματος αναπροσαρμογής των παροχών το οποίο θα εκινδύνευε να οδηγήσει σε πληθωριστική έκρηξη από τις διαβρωτικές συνέπειες της οποίας κανένα κυβερνητικό μέτρο δε θα μπορούσε να προστατεύσει τους εργαζομένους. Στην πρώτη περίπτωση η νομοθετική επιβολή της ΑΤΑ δεν θα άλλαζε ουσιαστικά το σημερινό καθεστώς ενώ στη δεύτερη θα είχε πολύ κακά αποτελέσματα.

Η πραγματικότητα είναι ότι η ΑΤΑ όταν χορηγείται με βάση ένα δύσκαμπτο μηχανιστικό κανόνα που δεν μπορεί να προσαρμοστεί έγκαιρα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες δε βοηθάει στην καταπολέμηση του πληθωρισμού.

.. // ..

Αντίθετα φαίνεται ότι τον ενισχύει τροφοδοτώντας την "~~κούρσα~~ σωειροειδή σχέση" μεταξύ τιμών και μισθών. Κάθε αύξηση των τιμών ανεξάρτητα από τα αίτιά της προκαλεί αυτόματα και άμεσα αναπροσαρμογή των μισθών. Επειδή όμως η αύξηση της αμοιβής της εργασίας δεν προέρχεται από βελτίωση της παραγωγικότητας οι εργοδότες τείνουν να επιρρίψουν το υψηλότερο κόστος στις τιμές πώλησης των προϊόντων. Ετσι αυξάνουν οι τιμές οι οποίες μέσω της ΑΤΑ επιφέρουν νέα αναπροσαρμογή των μισθών θέτοντας με τον τρόπο αυτό σε κίνηση την ~~κούρσα~~ σωειροειδή σχέση τιμών και μισθών.

Επίσης η αυτόματη αναπροσαρμογή των μισθών ενισχύει τον πληθωρισμό γιατί έχει χαρακτήρα άμεσο, χωρίς να υπάρχουν χρονικές υστερήσεις μεταξύ αυξήσεων τιμών και μισθών. Τούτο έχει σημασία για τη χώρα μας επειδή η ΑΤΑ εφαρμόζεται για όλους τους μισθούς, όχι μόνο τους κατώτατους συμβατικούς, και αφορά όλους τους εργαζομένους.

Πέρα από αυτά είναι γεγονός ότι η θεσμοθέτηση της ΑΤΑ μειώνει την αντίσταση των εργαζομένων και άλλων ομάδων του πληθυσμού έναντι του πληθωρισμού, μιάς και ξέρουν ότι σε τακτά χρονικά διαστήματα θα αναπληρώσουν τις απώλειες που τους επέφερε ο πληθωρισμός. Επιπλέον επειδή κατά κανόνα ο προσδοκώμενος πληθωρισμός είναι μεγαλύτερος του επιδιωκώμενου και παρατηρούμενου πληθωρισμού, η εφαρμογή της ΑΤΑ ~~με βάση τον προσδοκώμενο~~ δίνως ωροτείνεται ενισχύει την πληθωριστική ψυχολονία.

VIII. Ενα άλλο χαρακτηριστικό της ΑΤΑ,, όπως ωροτείνεται μαίμερικά εφαρμόζεται στη χώρα μας, είναι ότι υποχρεώνονται όλες οι επιχειρήσεις στους διάφορους τομείς της οικονομίας, αν και αντιμετωπίζουν αρκετά διαφορετικές συνθήκες κόστους, συμμετοχής στις πωλήσεις και στην πιστοληπτική ικανότητα, να πληρώσουν τις ίδιες αυξήσεις μισθών ανεξάρτητα από τις κατ'ιδίαν βραχυχρόνιες συνθήκες

.. // ..

που συναντούν. Ετσι επιχειρήσεις με μειωμένη ζήτηση των προϊόντων τους, ή στενότητα ρευστότητας δυσκολεύονται στηνκαταβολή της ΑΤΑ, ενώ άλλες κερδοφόρες και αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις δεν επιτρέπεται να πληρώσουν ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση, και όπως "δικαιούνται" οι απασχολούμενοι σε αυτές. Με τη διαδικασία αυτή αχρηστεύεται και ο ρόλος των σχετικών μισθων σαν μηχανισμού κατανομής του εργατικού δυναμικού στους διάφορους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας ανάλογα με την παραγωγικότητα και το δυναμισμό καθενός. Σε μία αναπτυσσόμενη οικονομία είναι ανάγκη οι συντελεστές παραγωγής να απομακρύνονται σταδιακά από τους φθίνοντες κλάδους παραγωγής στους δυναμικούς. Κίνητρο γι'αυτό είναι διαφορισμός των αποδοχών. Οταν ο διαφορισμός αυτός περιορίζεται ή εκμηδενίζεται η λειτουργία ανακατανομής των συντελεστών αδρανεί φρενάροντας έτσι στην ανάπτυξη.

IX. Συναφές με αυτό είναι ότι το σύστημα της ΑΤΑ όπως έχει μέχρι σήμερα εφαρμοστεί έχει μειώσει εξαιρετικά τις διαφορές των αμοιβών μεταξύ των εργαζομένων, σε σημείο ίσως που έχουν αμβλυνθεί τα κίνητρα προς περισσότερη και υπευθυνότερη εργασία.

X. Δεν θα πρέπει επίσης να αγνούμε ότι οι μεταβολές του δείκτη τιμών καταναλωτή στη χώρα μας παρουσιάζουν συστηματική και ουσιαστική εποχικότητα. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της εποχικότητας είναι ότι οι αυξήσεις συγκεντρώνονται στο πρώτο και (κυρίως) στο τρίτο τετράμηνο του έτους, ενώ στο δεύτερο τετράμηνο υπάρχει μάλλον σταθερότητα. Με τις ημερομηνίες όμως που γίνεται η μισθολογική αναπροσαρμογή λόγω ΑΤΑ υποχρεώνονται οι επιχειρήσεις μέσα σε διάστημα 4 μηνών (1η Σεπτεμβρίου, 1 Ιανουαρίου) να καταβάλλουν αυξήσεις, οι οποίες μπορεί να μην έχουν καμμιά σχέση με την οικονομική τους κατάσταση (παραγόμενη προστιθέμενη αξία, κέρδη).

Επιπλέον μέρος της κοινής γνώμης έχει ειρωνευθεί τις επουσιώδεις αυξήσεις που δίδονται για το 2ο τετράμηνο, (λ.χ. 1,3% για το δεύτερο τετράμηνο του 1986). Και αυτές όμως οι ελάχιστες αυξήσεις συνεπάγονται το ίδιο διοικητικό και λογιστικό κόστος όπως και οι μεγαλύτερες.

XI. Θα πρέπει να τονισθεί επισης ότι η αυτόματη πρόσδεση των μισθών στις μεταβολές των τιμων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες, ουσιαστικά αχρηστεύει το κύριο αντικείμενο των συλλογικών διαπραγματεύσεων και περιθωριοποιεί την αποστολή και το ρόλο των εργατικών συνδικάτων. Τα συνδικάτα δεν έχουν την ευχέρεια να διαπραγματευθούν τους μισθούς τους αναλογα με τις συνθήκες του κάθε κλάδου, τις αυξήσεις των αμοιβών που καταβάλλονται σε άλλους κλάδους κ.ο.κ.

Στα προσεχή χρόνια με την εξουδετέρωση του πληθωρισμού και την ταυτόχρονη ανάκαμψη θα έχουμε μιά ουσιαστική αύξηση της παραγωγικότητας την οποία πρέπει να καρπωθούν και οι εργαζόμενοι. Αυτό όμως δεν θα το επιτρέπει τυχόν νομοθετική πρόβλεψη ότι οι μισθοί προσδιορίζονται όπως σήμερα με βάση τις αυξήσεις των τιμών.

XII. Είναι χαρακτηριστικό ότι αρκετές χώρες απομακρύνονται από τα συστήματα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, και τούτο γίνεται και με την ανοχή αν όχι επιδίωξη των εργατικών συνδικάτων. Ηδη σε χώρες που ο πληθωρισμός έχει ουσιαστικά εξουδετερωθεί τα συνδικάτα έχουν καταφέρει πιο υψηλές αυξήσεις των ονομαστικών και πραγματικών αποδοχών τους παρά εάν οι αυξήσεις στηρίζοντο σε κάποιο σύστημα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών τους.

.. // ..

XIII. Οι τροποποιήσεις που επιφέραμε τον Οκτώβριο του '85 στην ΑΤΑ ήταν δύο:

(ι) Από την 1/1/86 και τουλάχιστο μέχρι το τέλος του 1987, αντί η αυτόματη αναπροσαρμογή να αποζημιώνει για την αύξηση του τιμάριθμου το προηγούμενο τετράμηνο, θα αποζημιώνει για την προσδοκώμενη αύξηση του τιμάριθμου το τρέχον τετράμηνο με διορθωτική αναπροσαρμογή στο τέλος του έτους αν ο πραγματοποιηθείς πληθωρισμός αποκλίνει από τον προσδοκώμενο.

Με τη μετάβαση από το ένα σύστημα στο άλλο ασφαλώς επιβαρύνονται οι μισθωτοί, όχι τόσο βέβαια όσο ισχυρίζονται ορισμένοι αλλά αρκετά λιγότερο.

Αυτή η αντικατάσταση του πραγματοποιηθέντος από τον προσδοκώμενο ρυθμό πληθωρισμού αποβλέπει ακριβώς στο να χαμηλώσει τις πληθωριστικές προσδοκίες, αφού ο διοικητικός, κατά κάποιο τρόπο, προσδιορισμός του προσδοκώμενου πληθωρισμού επιβάλλει, έμμεσα - αν και όχι πάντοτε επιτυχώς - ένα πλαφόν και στην διαδικασία προσδιορισμού των τιμών από τις επιχειρήσεις, άρα, τελικά, και στον πραγματοποιηθησόμενο πληθωρισμό πράγμα που αποτελεί και τον τελικό μας στόχο.

(ιι) Η δεύτερη τροποποίηση, που σχετίζεται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων μας, είναι εκείνη σύμφωνα με την οποία ήδη από 1/1/1986 αφαιρούνται οι αυξήσεις των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων από τη χορηγούμενη ΑΤΑ.

Αυτό υπαγορεύει η κοινή λογική. Δεν μπορούμε να υποτιμούμε για να βελτιώνουμε την ανταγωνιστικότητα και μετά να αυξάνουμε τα χρηματικά εισοδήματα και έτσι να επιβαρύνουμε το κόστος και να εξουδετερώνουμε τη βελτίωση που επιδιώκαμε.

.. // ..

XIV Η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού επιχειρεί τις δύο αυτές "αποθερμαντικές" τροποποιήσεις της ΑΤΑ να τις ανατρέψει στο όνομα της προστασίας του εισοδήματος των εργαζομένων.

Εμείς διαφωνούμε με την λογική αυτή γιατί ενώ βραχυπρόθεσμα (για 3 ή για 6 μήνες) πράγματι η πρόταση νόμου του ΚΚΕ Εσωτερικού θα προστάτευε καλλίτερα το εισόδημα, μεσοπρόθεσμα, όμως θα το υπονόμευε σοβαρά αφού θα συντηρούσε και θα επαύξανε τον φαύλο κύκλο του σπιράλ των μισθών και των τιμών.

Διαφωνούμε επίσης με την πρόταση γιατί μεγιστοποιεί την δυνατότητα που έχει η αμοιβή της εργασίας να ικανοποιεί κοινωνικά κριτήρια και κοινωνικούς στόχους. Κριτήρια και στόχοι που - εμείς επιμένουμε, και το έχουμε δείξει και αποδείξει μέχρι τώρα - πρέπει κυρίως να ικανοποιούνται από τις Κοινωνικές Δαπάνες του Κράτους για Υγεία, Παιδεία, Πρόνοια και Ασφάλιση.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Θέλω νά κλείσω τονίζοντας ότι τό ΠΑΣΟΚ ένδιαφέρεται μά τό εἰσόδημα καί τό βιοτικό ἐπίπεδο τῶν ἐργαζομένων ταμάχιστον ~~[illegible]~~ ὅσο ~~[illegible]~~ τό ΚΚΕ ~~[illegible]~~ ἐσωτερικοῦ. Δέν ένδιαφέρεται φραστικά. Δέν ένδιαφέρεται μέ θεαματικές προτάσεις ποὺ δέν κοστίζουν τίποτε γιατί δέν πρόκειται νά ἐφαρμοσθοῦν ἀλλά δείχνουν φιλολαϊκές. Ένδιαφέρεται μέ ἔργα. Ένδιαφέρεται μέ μιά πολιτική ποὺ στή παρούσα οἰκονομική συγκυρία περιορίζει κατά τό δυνατόν τίς ἀρνητικές ἐπιπτώσεις στά εἰσοδήματα τῶν ἐργαζομένων καί δημιουργεί τίς προϋποθέσεις γιά μιά σταθερή βελτίωσή τους. Ένδιαφέρεται μέ μιά πολιτική, ἡ ὁποία βελτιώνει τίς κοινωνικές παροχές καί δημιουργεί τίς προϋποθέσεις γιά μιά σταθερή αὔξηση τοῦ κοινωνικοῦ μισθοῦ.